

CCCII. KUST VAN KOROMANDEL. GOLKONDA.

Mei ? 1665 ¹⁾)

In Bimilipatam (17° 54' N.B. en 83° 27' O. L.) had de O. I. C. een loge, minstens sedert 1652, echter van geen groot belang, behalve dan voor de levering van rijst naar Ceilon. De stad behoorde in dezen tijd aan den koning van Golkonda, maar de „Serlaskeer”, het hoofd van het leger, ²⁾ die in de buurt verblijf hield (te Sikakol), had daar grooten invloed en deze maakte het der O. I. C. soms zeer lastig. Hem werd dan ook geregeld „de visite gegeven (en zulks mag met geen ledige handen geschieden)”. (Havart, *Cormandel*, bldz. 80; Valentijn, *Choromandel*, bldz. 42, v.; *Dagh-Register 1664, 1665*, zie Register). Toen gaandeweg Ceilon de rijst uit Bimilipatam niet meer behoefde en er moeilijkheden rezen met de plaatselijke autoriteiten, werd het „bedenklijk, of men de residentie van Bimelapatnam niet behoorde te lichten”. Toen de tenuitvoerlegging van dit besluit in Juni 1664 te Batavia bekend werd, werd door G. G. & R. den 30 September besloten, „dat het comptoir weder met reputatie sal gerestabileert moeten worden”. Nadat de O. I. C. haer kantoor had gelicht, „is Bimelapatnam zoo ontvolkt geworden, dat het om te verwonderen is”. Trouwens er was daar „veel importanter procure te doen, als tot noch geschiet zij” (hennep, ijzer). Den 7 April 1665 werd dit bevel herhaald met de toevoeging, dat „met den Serlesker op het gevoeglijkste verdragen mōet worden”, welke bevelen inmiddels reeds waren uitgevoerd. (*Dagh-Register 1664*, bldz. 157 enz., zie Register; *1665*, bldz. 73 enz., zie Register).

Copie van t caul door Serlaskeer dezer cust **Kalīnge** ⁴⁾) vergunt.

Ter ordre van den E. Heer Cornelis Speelman, gouverneur van Palliacatta, comt alhier den Capiteijn Fridts ⁵⁾) van bandaar **Bimilipatam** en eijst een caul van mij wegens uijtstaende schulden van d'inwoonders deser landen, dat ick hem behulpsaem sal sijn conform der comossementen, dat die oude schulden magh become; boven dien ordre stellen aan alle gesaghebbers van mijn landt, ⁶⁾) dat hem mede behulpsaem mochten wesen, bovendien dat geen regenten mogen gelicht werden, of waer dat een ander quam in desselfs plaets comende te regeren, soo sal gehouden zijn voor alle uijtstaende

¹⁾ Uit het Contractboek. Over den datum, zie aan het slot van dit stuk.

²⁾ Havart, *Cormandel*, III, bldz. 80.

³⁾ Hij wordt genoemd „opperregent van Sicacol”. (*Dagh-Register 1665*, bldz. 157). De *Versameling* zegt: „Serlaskier is als prins visier op Cormandel”.

⁴⁾ *Hobson-Jobson*, p. 487 ff.: Kust van Koromandel. Er zit wat grootspraak in.

⁵⁾ Waarschijnlijk een familiere benaming voor Frederik Bruin. (Zie aan het slot).

⁶⁾ Dit geschiedde bij een — ongeteekende — „ordre des Serlesker aen ons, om aen alle auweldaers (te) geven, genaemt als volgt”.

Ik neem hieruit alleen de namen der plaatsen over, waar genoemde ambtenaren waren gevestigd, voor zoover zij te ontcijferen zijn. Visiapatnam (Visiagapatnam?). Bondenaer, Cassimacotta, Lacq Waeromcotte, Azwaerom, Zyckel Caney, Assekapillij, Bobbelij, Ratalle en Leijweet.

schulden te voldoen of de op't selve gouverne sal moeten voldaan werden. ¹⁾

Voorts versocht hij, dat geen arbeidsvolck noch coelij, wie 't ook soude mogen wesen, in sijn dienst ende sijner coopluijden mochte ontnomen werden, noch eenigh vaertuijgh tot ontlossingh der scheepen; voorts of een schip quam te vervallen op deze Cust, onder mijn gebied, dat dan sal gehouden sijn alles te laten bergen, mits behoorlijk coelijloon weer t' intregeeren aen die Comp^e, waerop UI: sullen behulpsaem sijn, als in ons vermogen staet. Of het geviel dat ijemandt quam ende vals op ons of onse coopluijden quam leggen, of op de minste die onder ons staen, of op d'schuldenaers en onser coopluijden schuldnaers, niet vermogh te ontbieden, dat aen ons eerst te laten weten, wij hem sullen intregeeren.

Dit alles wat UE. versocht heeft, ben ick wel te raeden conform alles dat can geschieden sal toestaen.

Voor eerst stae ick toe van alle tol, dat in 't landt comt ende uijt landt gaet, daervan te voorn halven tol hebt van gegeven, sult nu maer een quart geven, alles dat de Comp^e door haer coopluijden coopt, ende op haer naem, het is oock wat het wil. En leeft in vrede, heeft voor niemant te vreesen. Dyterchan ²⁾ heeft UE. veel overlast aengedaen, ick salt UE. niet doen. Bovendien moet UE. aen niemandt, wie 't oock soude mogen wesen, en nevel (?) geven sonder mijn weten. Als ghij mij vraeght, en sta het toe, sal UE. behulpsaem sijn, dat weer becompt, maer sta niet goet voor. ³⁾ Voorts vergunne ick UE., U negotie door mijn gants landt gerustelijck magh drijven, behalven aen mijn vijanden, d'Mangaels. ⁴⁾

Onderstont sijn schap en gewoonelijcke handteijckeningh, den 5ten der maent Rawilleipol. ⁵⁾

¹⁾ De zin loopt niet, maar is duidelijk genoeg.

²⁾ ? Vermoedelijk de voorganger van den tegenwoordigen „Serlaskeer”.

³⁾ Ook hier is de tekst verknoeid.

⁴⁾ De onderdanen van den Groot-Mogol. (Vgl. *Dagh-Register 1664*, bldz. 451, 487.)

⁵⁾ Rebi el awwel? Dan zou het stuk dagteekenen (volgens Wüstenfelds *Tabellen*) 16 Sept. 1665. Ik meen echter, dat het stuk vroeger is opgesteld. Het komt in het Contractboek voor tusschen April en Juli 1665. Maar er is meer. Met „Fridts” zal waarschijnlijk zijn bedoeld de „adsistent” Frederik Bruyn. Deze was van Bimilapatam ongeveer Mei, Juni met een zending vertrokken, waarbij ook „de Serlesker” in 't spel was. Deze vertrok later naer Golkonda (*Dagh-Register 1664*, bldz. 435, v., 486). Frits („Friten”) wordt ook genoemd in een door mij niet opgenomen „schriftelijcke verbintenis van een aantal kooplieden te Binselapatam „in compagnie” over de levering van koopwaren aan de onzen. Het stuk is niet onbelangrijk op zich zelf, maar een verbintenis van privaatrechtelijken aard.